

**SZCZEGÓŁOWA SPECYFIKACJA TECHNICZNA
- REMONT ELEMENTÓW Z KAMIENIA -
pn. Remont mogił zbiorowych na cmentarzu w Rawiczu**

45.00.00.00-7 roboty budowlane

45262510-9 Roboty kamieniarskie

45262512-3 Kamieniarskie roboty wykończeniowe

45262511-6 Cięcie kamienia

44912100-7 Granit

45212314-0 Roboty budowlane w zakresie pomników historycznych lub miejsc pamięci

45215400-1 Roboty na cmentarzach

Najważniejsze oznaczenia i skróty:

ST - Specyfikacja Techniczna

ST-00 - Specyfikacja Techniczna - Wymagania ogólne

SST- Szczegółowa Specyfikacja Techniczna

ITB - Instytut Techniki Budowlanej

1 WSTĘP

1.1. Przedmiot ST

Przedmiotem niniejszej szczegółowej specyfikacji technicznej są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót kamieniarskich z elementów granitowych w ramach robót remontowych mogił zbiorowych na cmentarzu w Rawiczu. Niniejsza specyfikacja odpowiada dwóm pakietom:

- **Pakiet I** – remont 8 mogił zbiorowych więźniów politycznych zamęczonych w rawickim więzieniu w latach 1939-45 znajdujących się na cmentarzu parafialnym w Rawiczu.
- **Pakiet II** – Remont mogiły zbiorowej mieszkańców Rawicza rozstrzelanych przez Niemców w 1939 roku znajdującej się na cmentarzu w Rawiczu.

1.2. Zakres stosowania ST

Szczegółowa specyfikacja techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zleceniu i realizacji robót wymienionych w pkt. 1.1. Odstępstwa od wymagań podanych w niniejszej specyfikacji mogą mieć miejsce tylko w przypadkach małych prostych robót i konstrukcji drugorzędnych o niewielkim znaczeniu, dla których istnieje pewność, że podstawowe wymagania będą spełnione przy zastosowaniu metod wykonania na podstawie doświadczenia i przy przestrzeganiu zasad sztuki budowlanej.

1.3. Zakres robót objętych ST

Roboty, których dotyczy Specyfikacja, obejmują wszystkie czynności mające na celu:

- rozebranie do fundamentów starych elementów mogił, usunięcie nadmiaru ziemi oraz wywóz i utylizacja materiału rozbiórkowego,
- wykonanie warstw wyrównawczych na istniejących fundamentach betonowych i przygotowanie powierzchni do montażu granitowych elementów mogił,
- wykonanie i montaż granitowych ram poziomych o grubości 9 cm zgodnie z dokumentacją (załącznik - szczegółowy opis przedmiotu zamówienia dla Pakietów 1 i 2),
- wykonanie pionowych płyt granitowych oraz krzyży zgodnie z dokumentacją (załącznik - szczegółowy opis przedmiotu zamówienia dla Pakietów 1 i 2),
- wykonanie napisów na pionowych płytach granitowych (załącznik - szczegółowy opis przedmiotu zamówienia dla Pakietów 1 i 2),
- wypełnienie pustych przestrzeni mogił grysem granitowym (załącznik - szczegółowy opis przedmiotu zamówienia dla Pakietów 1 i 2).

Zakres opracowania obejmuje określenie wymagań odnośnie właściwości materiałów, wymagań i sposobów oceny podłoży, wymagań dotyczących wykonania w/w robót oraz ich odbioru.

1.4. Określenia podstawowe

Określenia podane w niniejszej SST są zgodne z odpowiednimi normami oraz określeniami podanymi w ST-00 „Wymagania ogólne”.

1.5 Ogólne wymagania dotyczące robót

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość materiałów i wykonywanych robót oraz za zgodność z dokumentacją, SST poleceniami Zamawiającego. Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST-00 „Wymagania ogólne”.

2. MATERIAŁY

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w ST Nr 2/IV-B-2011-K oraz z dokumentacji (załącznik)

OPIS Z ZAŁĄCZNIKA

2.1. Roboty rozbiórkowe

- materiały z rozbiórki i gruz wywieźć na składowisko, koszty transportu i utylizacji materiałów rozbiórkowych należy uwzględnić w wycenie robót rozbiórkowych.

2.2. Roboty betonowe - naprawcze

- Gotowe suche mieszanki zapraw cementowych do naprawy elementów betonowych zewnętrznych: mieszanki zapraw do wykonania warstwy kontaktowej, mieszanki do wykonania warstwy wyrównawczej, wymagana przyczepność do betonu po 28 dniach : 1,0 MPa, zaprawy mrozo- i wodoodporne,
- Środki do gruntowania podłoży betonowych,
- Materiały pomocnicze.

2.3. Elementy kamienne ram mogił i płyt pionowych z grawerowanymi napisami

- bloki kamienne granitowe o nominalnej grubości 9 cm i szerokości 15 cm i 30 cm w zależności od miejsca ich ułożenia – zgodnie z dokumentacją dla pakietów nr I i nr II,
- płyty pionowe, kamienne, granitowe gr 9 cm, szer. 80 cm, 110 cm i 120 cm zgodnie z dokumentacją dla pakietów nr I i nr II,
- krzyże kamienne granitowe o rozmiarach podanych w dokumentacji dla pakietów nr I i nr II,
- zaprawa do układania bloków i płyt kamiennych - gotowa mieszanka,
- środek do gruntowania podłoża,
- woda wg PN-89/B-32250,
- wszystkie materiały przewidziane do wbudowania będą zgodne z projektem – dokumentacją i poleceniami Zamawiającego. W oznaczonym czasie przed wbudowaniem Wykonawca przedstawi szczegółowe informacje dotyczące źródła wytwarzania i wydobywania materiałów oraz odpowiednie świadectwa badań, dokumenty dopuszczenia do obrotu i stosowania w budownictwie i próbki do zatwierdzenia Zamawiającemu.
- Wykonawca ponosi odpowiedzialność za spełnienie wymagań ilościowych i jakościowych materiałów dostarczanych na plac budowy oraz za ich właściwe składowanie i wbudowanie.

UWAGA !

Sposób wykończenia powierzchni zastosowanych okładzin granitowych opisano dokładnie w dokumentacji. Wszelkie wątpliwości należy wyjaśnić z autorem dokumentacji.

2.1.1. Wygląd zewnętrzny

Właściwość tę należy deklarować zawsze odwołując się do próbki. Na próbce należy umieścić nazwę i adres producenta, jak również mianownictwo kamienia. Barwę, użyczenie, teksturę itp. należy określić wizualnie.

2.1.2. Wytrzymałość na zginanie

Wytrzymałość na zginanie należy oznaczyć metodą badania wg EN 12372 lub EN 13161 wartość średnia.

2.1.3. Przyczepność

Wartość przyczepności zależy od warunków podłoża, typu kleju i wykończenia dolnej powierzchni.

2.1.4. Reakcja na ogień

Reakcja kamieni naturalnych na ogień odpowiada klasie A1.

2.1.5. Nasiąkliwość

Nasiąkliwość kapilarna zgodnie z metodą określoną w EN 1925.

2.1.6. Mrozoodporność

Odporność na działanie mrozu należy oznaczyć zgodnie z metodą określoną w EN 12371.

2.1.7. Ścieralność

Odporność na ścieranie należy oznaczyć zgodnie z metodą określoną w EN 14157.

2.1.8. Odporność na poślizg – nie dotyczy

2.1.9. Wymagania dotyczące powierzchni po obróbce wykończeniowej

W wyniku obróbki wykończeniowej powierzchnie powinny mieć regularny wygląd i odpowiadać określonemu wykończeniu na wszystkich odsłoniętych powierzchniach. Za pomocą obróbki termicznej z użyciem płomienia o wysokiej temperaturze uzyskuje się fakturę płomieniową (EN 12670:2001.2.3.22). Za pomocą szlifowania uzyskuje się powierzchnie z połyskiem. Sposób transportu i składowania powinien być zgodny z warunkami i wymaganiami podanymi przez producenta.

3. SPRZĘT

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST-00 „Wymagania ogólne”.

Sprzęt i narzędzia do wykonywania wykładzin i okładzin

Do wykonywania robót kamieniarskich należy stosować:

- szczotki włosiane lub druciane do czyszczenia podłoża,
- szpachle i pace metalowe lub z tworzyw sztucznych,
- narzędzia lub urządzenia mechaniczne do cięcia płyt,
- pace ząbkowane stalowe lub z tworzyw sztucznych o wysokości ząbków 6-12 mm do
- rozprowadzania kompozycji klejących,
- łąty do sprawdzania równości powierzchni,
- poziomnice,
- mieszałka koszyczkowe napędzane wiertarką elektryczną oraz pojemniki do przygotowania kompozycji klejących,
- pace gumowe lub z tworzyw sztucznych do spoinowania,
- gąbki do mycia i czyszczenia,

4 TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST-00 "Wymagania ogólne" pkt. 4.

4.2. Transport i składowanie materiałów.

Transport materiałów do wykonania elementów kamiennych mogił nie wymaga specjalnych środków i urządzeń. Zaleca się używać do transportu samochodów pokrytych plandekami lub zamkniętych. W czasie transportu należy zabezpieczyć przewożone materiały w sposób wykluczający ich uszkodzenie. W przypadku dużych ilości materiałów zalecane jest przewożenie ich na paletach i użycie do załadunku i rozładunku ładunku urządzeń mechanicznych. Zaleca się przewożenie gotowych elementów i montażu bezpośrednio w dniu rozładunku.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót podano w ST-00 „Wymagania ogólne”.

Wykonawca przedstawia Zamawiającemu do akceptacji harmonogram robót uwzględniający wszystkie warunki, w jakich będą wykonywane roboty budowlane.

5.2. Ogólne wymagania

Wykonawca jest odpowiedzialny za prowadzenie robót zgodnie z wymaganiami norm PN i EN-PN, WTWOR i postanowieniami umowy.

5.3. Warunki techniczne wykonywania robót

Wykonawca jest odpowiedzialny za prowadzenie robót zgodnie z wymaganiami norm PN i EN-PN, WTWOR i postanowieniami umowy.

5.3.1. Roboty rozbiórkowe

Zakres robót:

- Zerwanie starych elementów latrikowych, okładzin z lastrika oraz demontaż betonowej steli w pakiecie nr II. Materiały z rozbiórki i gruz wywieźć na składowisko, koszty transportu i utylizacji materiałów rozbiórkowych należy uwzględnić w wycenie robót rozbiórkowych.
- Przed przystąpieniem do czyszczenia elementów fundamentów i montażu elementów kamiennych należy zebrać i wywieźć nadmiar ziemi z segmentów mogił zbiorowych. Należy przygotować tę przestrzeń do wysypania grysłu granitowego – minimum 10 cm głębokości.
- Wykonawca jest odpowiedzialny za prowadzenie robót zgodnie z wymaganiami norm PN i EN-PN, WTWOR i postanowieniami umowy.
- Przed przystąpieniem do robót rozbiórkowych należy wykonać bezwzględnie wszystkie niezbędne zabezpieczenia, jak oznakowanie i wygradzenie terenu robót.
- Strefy gromadzenia odpadów wygradzić i oznakować. Materiały z rozbiórki usuwać w sposób ograniczający rozrzut i pylenie.
- Przejścia w zasięgu robót muszą być zabezpieczone.
- Przy rozbiórce gruz i inne drobne materiały należy usuwać na bieżąco. Niedopuszczalne jest ich gromadzenie w bezpośrednim sąsiedztwie innych mogił.
- Gruz i materiały drobnicowe należy usuwać z rejonu robót na bieżąco, wywożąc na składowisko odpadów. Przed przystąpieniem do robót należy zidentyfikować istniejące uzbrojenie obiektu i odpowiednio je zabezpieczyć.

Wymagania dotyczące robót:

Roboty należy prowadzić tak, aby nie została naruszona stateczność konstrukcji fundamentów. Materiały z rozbiórki i gruz wywieźć na składowisko, koszty transportu i utylizacji materiałów rozbiórkowych należy uwzględnić w wycenie robót rozbiórkowych.

5.3.2. Roboty betonowe

Zakres robót:

- Naprawa i wyrównanie powierzchni betonowych, uzupełnienie ubytków, przy zastosowaniu gotowych zapraw naprawczych do betonu. Podłoże zagruntować, wykonać warstwę kontaktową i warstwę wyrównawczą.

Przy odbiorze ocenie podlegają:

prawidłowość cech geometrycznych elementów oraz jakość wykończenia powierzchni betonu.

5.3.3 Warunki przystąpienia do robót

Warunkiem przystąpienia do robót jest wykonanie wszystkich robót rozbiórkowych i przygotowawczych związanych z remontem powierzchni kamiennych. Roboty kamienne należy wykonywać w temperaturach nie niższych niż +5C i temperatura ta powinna utrzymywać się w ciągu całej doby.

5.3.4. Wykonanie ram i płyt z kamienia

5.3.4.1 Podłoża pod ramy kamienne.

Podłoża pod ramy kamienne powinny być oczyszczone i zagruntowane. Bezpośrednio przed przystąpieniem do układania ram kamiennych powierzchnię podłoża należy starannie oczyścić z resztek zaprawy, tłustych plam, kurzu i błota, a następnie starannie zmyć czystą wodą.

5.3.4.2. Wykonanie i montaż ram kamiennych pionowych.

Wszystkie elementy kamienne zostaną przygotowane z zakładzie Wykonawcy. Na miejscu prowadzenia robót dokonywany jest montaż przygotowanych wcześniej elementów kamiennych. Przy montażu należy starannie unikać zabrudzenia płyt klejem lub zaprawą. Ewentualne zacieki należy szybko usunąć i zmyć powierzchnię płyt wodą z mydłem przy użyciu szczotek. Prace montażowe należy wykonywać zgodnie z wymaganiami według warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych.

5.3.4.3 Wykonanie i montaż płyt kamiennych pionowych oraz krzyży kamiennych.

Płyty kamienne i krzyże pionowe wraz z wykonaniem napisów na nich Wykonawca wykonuje na terenie swojego zakładu. Na cmentarzu następuje jedynie montaż elementów. Sposób mocowania płyt pionowych do ram poziomych powinien zabezpieczać przed przechyleniem i upadkiem. W tym celu oprócz zastosowania kleju należy płyty i krzyże zamocować na kotwy stalowe. Podłoża pod ramy kamienne powinny być oczyszczone i zagruntowane. Bezpośrednio przed przystąpieniem do układania ram kamiennych powierzchnię podłoża należy starannie oczyścić z resztek zaprawy, tłustych plam, kurzu i błota, a następnie starannie zmyć czystą wodą.

6 KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w ST-00 „Wymagania ogólne”.

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w Specyfikacji ST-00 "Wymagania ogólne". Kontrola jakości polega na sprawdzeniu wszystkich faz prac. Konieczny jest stały i bezpośredni nadzór personelu technicznego budowy i Zamawiającego nad robotami. Kontrola jakości powinna obejmować: sprawdzanie materiałów pod względem ich zgodności z aktualnymi normami, dokumentacją i ST, sprawdzenie wykonania poszczególnych faz prac. Zaprawy cementowe i cementowo-wapienne powinny odpowiadać wymaganiom zawartym w PN-14501. Zaprawa klejowa przewidziana do wykonania, okładziny w postaci suchej mieszanki, gotowej do zastosowania po wymieszaniu z wodą powinna charakteryzować się: mrozoodpornością, elastycznością, przyczepnością, odpornością na wilgoć. Zaprawa do spoinowania powinna odznaczać się: mrozoodpornością, elastycznością, odpornością na wilgoć. Zaprawy klejowe i zaprawy do spoinowania powinny posiadać świadectwa dopuszczenia do stosowania w budownictwie i zaświadczenia o jakości wystawione przez producenta oraz atest PZH. Wykonawca ma obowiązek prowadzić kontrolę jakości prowadzonych przez siebie robót, niezależnie od działań kontrolnych Zamawiającego.

7 OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót podano w ST-00 „Wymagania ogólne”.

7.2. Zasady obmiarowania

Powierzchnie wykładzin i okładzin oblicza się w m na podstawie dokumentacji. W przypadku rozbieżności pomiędzy dokumentacją a stanem faktycznym powierzchnie oblicza się według stanu faktycznego. Powierzchnie powierzchni kamiennych określa się na podstawie dokumentacji lub wg stanu faktycznego.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót podano w ST-00 „Wymagania ogólne” pkt. 8.

8.2. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu

Przy robotach związanych z wykonywaniem okładzin kamiennych elementem ulegającym zakryciu są podłoża. Odbiór podłóg musi być dokonany przed rozpoczęciem robót okładzinowych.

Jeżeli wszystkie pomiary i badania dały wynik pozytywny można uznać podłoża za wykonane prawidłowo tj. zgodnie z dokumentacją i ST i zezwolić do przystąpienia do dalszych robót.

Jeżeli chociaż jeden wynik badania daje wynik negatywny podłoża nie powinno być odebrane.

Wykonawca zobowiązany jest do dokonania naprawy podłoża i ponowne zgłoszenie do odbioru. W sytuacji gdy naprawa jest niemożliwa (szczególnie w przypadku zaniżonej wytrzymałości) podłoża musi być skute i wykonane ponownie.

Wszystkie ustalenia związane z dokonaniem odbioru robót ulegających zakryciu (podłóg) oraz materiałów należy zapisać w protokole podpisanym przez przedstawicieli inwestora i wykonawcy.

8.3. Odbiór częściowy

Nie dotyczy.

8.4. Odbiór ostateczny (końcowy)

Odbiór ostateczny stanowi ostateczną ocenę rzeczywistego wykonanie robót w odniesieniu do zakresu (ilości), jakości i zgodności z dokumentacją. Odbiór ostateczny dokonuje przedstawiciel Zamawiającego na podstawie przedłożonych dokumentów, wyników badań i pomiarów oraz dokonanej ocenie wizualnej. Wykonawca robót obowiązany jest przedłożyć Zamawiającemu następujące dokumenty: aprobaty techniczne, certyfikaty i deklaracje zgodności dla zastosowanych materiałów i wyrobów, protokoły odbioru podłoży, instrukcje producentów dotyczące zastosowanych materiałów, wyniki badań laboratoryjnych i ekspertyz (jeżeli są wymagane).

W toku odbioru przedstawiciel Zamawiającego ma obowiązek zapoznania się z przedłożonymi dokumentami, przeprowadzić badania zgodnie wytycznymi podanymi w pkt. 6.1. niniejszej ST oraz dokonać oceny wizualnej. Roboty powinny być odebrane, jeżeli wszystkie wyniki badań i pomiarów są pozytywne i dostarczone przez wykonawcę dokumenty są kompletne i prawidłowe pod względem merytorycznym. Jeżeli chociażby jeden wynik badań był negatywny praca nie powinna być przyjęta. W takim przypadku należy przyjąć jedno z następujących rozwiązań: jeżeli to możliwe, należy poprawić element i przedstawić go ponownie do odbioru, jeżeli odchylenia od wymagań nie zagrażają bezpieczeństwu użytkownika i trwałości Zamawiający może wyrazić zgodę na dokonanie odbioru końcowego z jednoczesnym obniżeniem wartości wynagrodzenia w stosunku ustaleń umownych. W przypadku, gdy nie są możliwe podane wyżej rozwiązania wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wadliwie wykonanych elementów, wykonać je ponownie i powtórnie zgłosić do odbioru.

W przypadku nie kompletności dokumentów odbiór może być dokonany po ich uzupełnieniu. Z czynności odbioru sporządza się protokół podpisany przez przedstawicieli zamawiającego i wykonawcy. Protokół powinien zawierać; ustalenia podjęte w trakcie odbioru, ocenę wyników badań, wykaz wad i usterek (jeżeli takowe wystąpią) ze wskaźnikiem możliwości ich usunięcia, stwierdzenie zgodności lub niezgodności wykonania prac z zamówieniem.

Protokół odbioru końcowego jest podstawą do dokonania rozliczenia końcowego pomiędzy zamawiającym a wykonawcą.

8.5. Odbiór pogwarancyjny

Odbiór pogwarancyjny przeprowadza się po upływie okresu gwarancji, którego długość jest określona w umowie. Celem odbioru pogwarancyjnego jest ocena stanu elementów kamiennych po użytkowaniu w okresie gwarancji oraz ocena wykonywanych w tym okresie ewentualnych robót poprawkowych związanych z usuwaniem zgłoszonych wad. Odbiór pogwarancyjny jest dokonywany na podstawie oceny wizualnej okładzin z uwzględnieniem zasad opisanych w pkt. 8.4. „Odbiór ostateczny robót”. Przed upływem okresu gwarancyjnego zamawiający powinien zgłosić wykonawcy wszystkie zauważone wady w wykonanych pracach.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST-00 „Wymagania ogólne” pkt. 9.

9.2. Zasady rozliczenia i płatności

Rozliczenie pomiędzy zamawiającym a wykonawcą za wykonane roboty będzie dokonana według rozliczenia ryczałtowego po wykonaniu wszystkich określonych w umowie i dokumentacji prac.

9.3. Zasady ustalenia ceny jednostkowej

Nie dotyczy.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1. Normy

PN-EN-12058:2004 - Wyroby z kamienia naturalnego. PN-B-14501 - Zaprawy budowlane zwykłe. warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych. Budownictwo ogólne Tom I. Część 1-4. Warszawa 1990. Nie wymienienie tytułu jakiegokolwiek dziedziny, grupy, podgrupy czy normy nie zwalnia Wykonawcy od obowiązku stosowania wymogów określonych prawem polskim.